

Ne a tükröt átkozd...

Ne a tükröt átkozd, ha a képed ferde! – ez a közmondás a mottója Nyikolaj Vasziljevics Gogol *A revizor* című darabjának, melyet Kovács D. Dániel rendezésében mutatott be a nagyváradi Szigligeti Színház november 3-án. A mű ősbemutatója 1836-ban volt, és sajnos meg kellett állapítanunk, hogy az azóta eltelt 188 évben szinte alig változott valami jófelé. A korrupció, a hatalom megtartása és az annak képviselőihez való dörgölözés ugyanolyan maradt, s féltő, még sokáig nem változik tájainkon.

Florina Bellinda Vasilatos díszlete egyaránt alkalmas a polgármesteri hivatal, a fogadó vagy éppen a polgármester házának megjelenítésére, ezeken a fő helyszíneken találkozunk a szereplőkkel. Az eredeti öt felvonást kettőbe sűrítették, s egyes figurák sem jelennek meg (például Oszip, Hlesztakov szolgálja vagy a kereskedők), a cselekmény azonban így is teljesen érthető és időszerű, s nem csak amiatt, mert Ivana Kuzmics Spekin, a titkár (Tóth Tünde) az elektronikus leveleket figyelni Anton Antonovics Szkvoznjik-Dmuhanovszkij polgármester (Balogh Attila) megbízásából – vagy akár anélkül is. Éppen ő találja meg Ivan Alekszandrovics Hlesztakov fővárosi hivatalnok (Sebestyén Hunor) levelét, amiből kiderül, tévesen hitték a fiatalembert a rettegett revizornak.

A darab cselekménye közismert: revizor érkezésére figyelmeztetik a polgármestert, a hazafelé tartó pénztelen hivatalnokot hiszik az inkogni-

tóban érkezett ellenőrnek, és innentől elszabadul – ha a pokol nem is, de a félreértések vígjátéka mindenképpen. A revizornak hitt Hlesztakovot megvendégelik, „kölcsonöket” kap, és feleségül kéri a polgármester lányát, ám végül megszökik, majd megérkezik a valódi revizor (Trabalka Cecília), aki egyenként kéreti az urakat...

A polgármester és kis, helyi potentátjai: Luka Lukics Hlopov iskolaigazgató (Tötös Ádám), Ammosz Fjodorovics Ljapkin-Tyapkin járásbíró (Dimény Levente), Artyemij Filippovics Zemljanyika kórházigazgató (Csatlós Lóránt) és Szvisztunov rendőrkapitány (Kiss Csaba) igyekeznek az ideális város képét bemutatni. Az építkezéseken például ott kell lenniük a munkásoknak, a kórházban a betegek „gyógyulnak, mint a legyek”, annak ellenére, hogy Hrisztyian Ivanovics Hübner, az orvos (Scurtu Dávid) nem is tud oroszul. Ő egyébként a váradi előadásban románul szólal meg, futárnak vallja magát, és bár erősen szabadulni szeretne a szituációból, a többiek magukkal sodorják...

Remek párost alkot a két gazda, Pjotr Ivanovics Dobcsinszkij (Szabó Eduárd) és Pjotr Ivanovics Bobcsinszkij (Szotyori József) akik az egész félreértést elindítják, és szintén nagyon jól alakítja az egymással rivalizáló anya-lánya párost Anna Andrejevna, a polgármester felesége (Tasnádi-Sáhy Noémi) és Marja Antonovna, a lánya (Kocsis Anna). Kissé szürreális Vlasz (Nagy László Zsolt), az időnként

Fotó: Vígh László Miklós

Tolsztojt vagy Csehovot idéző pincér figurája, Olga (Ilyés Klaudia), a polgár pedig az, aki minden területen csak a vesztese lehet a hatalommal bírók korrupt összefonódásainak.

„Magatokon röhögtök” – vágja a közönség szemébe egyik monológja során a polgármester, és ha nem is könnyű, be kell látnunk: igaza van. Hiszen melyikünknek ne lenne ismerős a közelmúltból az az építkezés, amelyen csak tessék-lássék folyik munka, de ezekből minél többet kell elindítani, hogy a fejlődés látványos legyen, a kórház, ahol a betegek „gyógyulnak, mint a legyek”, bár olykor csak tiszta hálósipkát kapnak, a bíróság, amely nem pártatlan, bár annak kéne lennie, vagy éppen a rendőrség, amely kiszolgálja a helyi hatalmasságokat, vagy éppen az azokat érdekből vagy gonoszságból kiszolgáló figurák? És ki ne tudna olyan történetet, amikor

az igazságát kereső kisember menthetetlenül veszít, egyszerűen azért, mert nem része a rendszernek, nem tagja a hatalmát minden úton-módon átmenető, megőrző korrupt klikknek?

Látható ezeknek az embereknek a csalódása, amikor kiderül: az, akit ők etetnek-itatnak, pénzelnak, cinkosuknak hisznek, akinek felajánlkoznak, mint a polgármesterné – aki akár a lányát is feleségül adná a revizornak hitt Hlesztakovhoz –, egyszerűen átverte őket. Ha nem tudnánk, hogy velejéig romlott a társaság, egyénenként akár sajnálhatnánk is annak tagjait. És miközben magunkon is röhögünk az előadás közben, elkerülhetetlen a gondolat: vajon az a valódi revizor, aki érkezik, részese lesz-e a játéknak, vagy bírja egy rothadó, korrupt rendszernek?

Fried Noémi Lujza